

RECOGNITION, COGNITION AND MEDIA

PLAMEN SHULIKOV

ASSOCIATE PROFESSOR, PhD
AT KONSTANTIN PRESLAVSKY – UNIVERSITY OF SHUMEN

BULGARIA

PSHULIKOV@ABV.BG

ABSTRACT: THE SEEMINGLY SIMPLE IDENTIFICATION QUESTIONS, SUCH AS WHAT IS THIS? AND WHO IS THIS?, WHICH EVERY CHILD ASKS, ARE ACTUALLY FUNDAMENTAL NOT ONLY FOR THE PROVERBIAL COGNITIVE CLARITY OF PHILOSOPHY; THESE QUESTIONS ARE ALSO INHERENT IN MEDIA. THROUGH A NUMBER OF HISTORICAL ARGUMENTS AND EXAMPLES, AND A WELL-GROUNDED INTERPRETATION OF ANCIENT AND MODERN WRITERS AND FACTS FROM THE ANTIQUITY, WESTERN-EUROPEAN CLASSICS AND BULGARIAN LITERARY TRADITION, A CONCLUSION IS REACHED THAT IN THE END, IDENTIFICATION IS AN ATTEMPT TO DEFINE THE OTHERS IN ORDER TO CONTROL THEM, WHICH IS IN FACT AMONG THE PRIORITIES OF MODERN MEDIA.

KEYWORDS: IDENTIFICATION QUESTIONS, COGNITIVE CLARITY, INTERPRETATION, CONTROL, MEDIA.

И зучаването на света започва с най-простия идентификационен въпрос „какво е това?“ или „кой е това?“ Задават го всички - от невръстното дете, „заето“ с овладяването на майчиния си езиков свят по метода на непредубеденото и спонтанно подражание,¹ до неговата майка, която предумишлено и волево среща първите елементарни речевни конструкции от учебник по чужд език (или свят). Така горе-долу би следвало да изглежда „евклидовата“ част от личния ни познавателен опит, която впрочем постоянно съпътствува нашата познавателна активност.

Класическата познавателна яснота, струяща, да кажем, от името на Луций Сергий Катилина, застава Цицерон не толкова да се съмнява в неговата и без друго безспорна идентификационна самотъждественост, колкото преди всичко да атакува Сената с въпроси, чиято предвзета реторичност е основана върху предпоставката за общоизвестност на заговора. Същата „евклидова“ яснота съпровожда и Цицероновата адвокатска пледоария в защита на Секст Росций от Америя. Подзащитният Секст Росций не се нуждае от легитимация, съвсем независимо дори от обстоятелството, че неговият баща, ограбен от възползувалия се от Суланските проскрипции Тит Росций, носи също името Секст Росций, т.е. в известна степен е негов затъмняващ идентификационната истина *двойник*.

В традиционните общества, разбира се, не тъй наречените „естествени народи“ (Naturvölker) с техния предлогически примитивизъм (Л. Леви-Брюл), а обществата с развито категориално мислене, но с холистични представи за света (Е. Дюркем, М. Мос), социалният ред се възпроизвежда чрез устойчива обичайноправна система за стратификация (своего рода обичайноправна *таблица на ранговете*), а идентификационните потребности се поемат от неотчуждаемото и в този смисъл

¹ „Подражанието е свойствено на човека от детство“ твърди в „Поетика“ Аристотел. Вж.: Аристотел. Поетика, 1448b (5-6).

неоспоримо право върху обобществяване на социалните позиции според санкцията на традиционния морал и на проекциите му, закрепени в традиционната култура. Браншови знаци и прозвища, празничен церемониал, обръщения и пр. „регалии” на имуществения, на властовия престиж или на съсловното достойнство преследват човек през целия му живот, подобно на калумниаторско клеймо. Съществуват, разбира се, и паралелни идентификационни инициативи, осъществявани чрез ex lege постановено право върху употребата на същински регалии – например, гербове, тиражирани в печати, монети, ордени, екслибриси. Частни приложни дисциплини като хералдика, емблематика, архонтология, нумизматика, сфрагистика, антропонимия, а вероятно и други познавателни специализации на една възможна съвкупна *стигματοграфия*, схващана едновременно и като хипотетична пансистема на всеобщо използваните социални белези (стигми), и дори само като съвсем конкретна „Стематогрфия” (Хр. Жефарович), аргументират социологическото убеждение, че „идентификацията е опит да дефинираш другия с цел да го подложиш на контрол”².

Разбира се, не само контролът върху „другия” е цел на идентификацията. Далеч по-значими са претенциите, които легитимните сбособи за автентично удостоверяване на самоличността и истината за нея прицелват изобщо към *надеждното възпроизводство на установения обществен порядък*. От подобна зрителна позиция понятието „самоличност”, донякъде утилитаризирано чрез дълголетната му употреба за целите на полицейската идентификация, ясно очертава епистемичния статут на човешката представа за „самия себе си” (himself, moi) като единствено надеждно, доверително близко и чувствено установимо предмостие към познанието за света, а исторически фиксирани хипостази на представата за самоличност би следвало да трасират този епистемичен порив. Подобен е изследователският ракурс към историята на понятието *persona*, предприет през 1938 г. от Марсел Мос³. Независимо че сам се преценява като слаб познавач на лингвистиката⁴, именно етимологическите му аргументи с особена нагледност събират в общ идентификационен възел понятия като *прóσωπον* (лице), *persona* (артистична или посмъртна маска), *cognomen* (прозвище, а буквално – име за разпознаване), които в настоящото изложение последователно въвеждаме по конкретни поводи. Така например, колкото и да избягва излишна категоричност в позоваванията върху етимологическите предположения, Мос не успява да удържи напора на изкустителната връзка между понятията *persona* и *per-sonare* (название на маска, която служи като резонатор, усилващ гласа на актьора). В качеството на аргумент привежда съществуващото в бинарната двойка антиномично понятие *persona muta* – ням персонаж от драма или пантомима⁵. За връзката пък между гръцката и латинска дума за лице (*прóσωπον* и *perso*) направо се позовава върху личен разговор с индоевропеиста Емил Бенвенист⁶. В общи линии, и това като че ли е най-

² V. Groebner. Der Schein der Person. Steckbrief, Ausweis und Kontrolle im Europa des Mittelalters, München: C. H. Beck, 2004, s. 182

³ M. Mauss. Une catégorie de l, esprit humain: la notion de personne celle de „moi”, In: Journal of the Royal Anthropological Institute, vol. LXVIII, Londres, 1938. Заради недостъпност на оригинала се позоваваме на: М. Мосс. Об одной категории человеческого духа: понятие личности, понятие „я”, В: М. Мосс. Общества. Обмен. Личность. Труды по социальной антропологии, Москва, Университет Книжный дом, 2011, с. 326-352

⁴ М. Мосс, цит съч., с. 328

⁵ М. Мосс, цит. съч., с. 342

⁶ Пак там

съществено, М. Мос формулира сходимостта между системата от персонални идентификатори „nomen (родово име), praenomen (лично име), cognomen (прозвище)” и по-едрия raster на координатната система за публично позициониране „conditio (ранг), status (състояние на гражданския живот), munus (задължения и почести в гражданския и военен живот)”. Най-накрая, Мос се позовава на Цицероновата „Реч в защита на Авъл Клуенций Габит”, където между другото се споменава за инкриминираната от римското право практика да бъдат узурпирани чужди идентификатори. Въз основа на присвоеното от корумпирания и с произход от плебса съдия Гай Стайен чуждо прозвище (прозвището на Елиите - Пет) Мос проследява и връзката между cognomen като прозвище (букв., име за разпознаване) и imago като посмъртна восъчна маска и образ, понякога крадена от ници с цел незаконно да присвоят недействителен произход⁷. Впрочем, Мос се позовава и на Лионската таблица на император Клавдий, в която буквално е записано, че „на млади галски сенатори, отново приети в курията, се предоставя правото на *образи* (images) и на *cognomina* на техните предци”⁸. В този смисъл правото на изобразяема (simulacra) и въображаема (imagines) собственост като неотменни атрибути на persona⁹ регламентира и гарантира разпознаването, фундиращо основите на обществения ред.

Разпознаването на нещата от чувствено установимия свят, освен разбираемо ориентационно удовлетворение, състоящо се преди всичко в неговата успокоителна видимост, тактичност, хаптичност¹⁰, носи със себе си и известно безпокойство заради не винаги ясно проявените отношения между самите неща и скритите в тези отношения обектни или субектни *валентности*, както твърди динамичната *теория на полето*, започнала да добива системност през 30-те години на XX век у К. Люин¹¹. Оттогава като че ли „неевклидовото” проникване между психология и социология задава нормите на неизбежната днес познавателна интегративност при отговора на изходния „евклидов” въпрос (например, „кой е това?”). Усложнен с предпоставки върху личното жизнено пространство (или „Lebensraum”, по Е. Брунsvик¹²), този въпрос се оказва, че предвижда прогресивно увеличение на познавателните затруднения или поне тяхното удвояване, ако се съди по синтактичната редупликация на неяснотите в най-популярното му фразеологично преображение „кой кой е?” (who is who?). Проектиран, например, върху полето на шпионажа, схващано като еманация на непознаваемото именно заради предумишлената конспиративност на тъй наречените обектно-субектни валентности в него, усложненото идентификационно предназначение на въпроса „who is who?” със сигурност би било надеждно разпознато в реално съществуващия му и отдавна фразеологизиран вариант „Кой сте вие, д-р Зорге?” В тази формулировка на въпроса е твърде очевидно проявена острата репрезентативна недостатъчност на името,

⁷ Пак там, с. 344

⁸ М. Мосс, цит. съч., с. 345

⁹ Пак там.

¹⁰ Още А. Ригъл обособява два способа за възприятие – оптичен и хаптичен. По късно, в началото на 90-те години на XX век към това продуктивно разграничение в изкуствоведската рецептивистика се връща К. Ганделман, а след него и А. Бергер.

¹¹ Вж.: К. Левин. Теория поля в социальных науках, Санкт Петербург, „Сенсор”, 2000

¹² Разбира се, това понятие в контекста на модерната социална психология е освободено от дискредитацията смислов товар, който му вмения неговият геополитически статут в рамките на национал-социалистическата доктрина. Тук зад понятието „Lebensraum” следва да прозира „човекът и психологическата среда, както тя съществува за него”. Цит. по: К. Левин. Теория поля в социальных науках, Санкт Петербург, „Сенсор”, 2000, с. 77.

върху чийто „евклидов“ познавателен ресурс тегне неизброимо количество обектно-субектни валентности, изискващи комплексна „неевклидова“ представа за идентификацията – от разпознаването на неща и хора (Аристотел), отразена в римското право като „*personae, res, actiones*“ (хора, вещи, действия), през разпознаването на отношенията между тях, до метафизичните истини за закономерностите в тези отношения – и тази неизбежна комплексност на представата оправдава широкото тълкуване на иначе доста специализираните понятия *разпознаване* и *идентификация*.

Именно усещането за информационен недостиг в модерните общества, още повече в епохата тъй нареченото информационно общество, чийто твърде демонстративен атрибут „*информационно*“ допълнително изостря предубеждението за дезинформираност на средата, е причина за смътни аналогии между гражданското общество на всеобща, тотална информираност и преднамерено дезинформираното поле на шпионажа, обособимо въз основа на специалния статут, който информацията притежава в обхвата му. Там дори елементарното Аристотелево *разпознаване* се преобразява в *разследване* без каквито и да било гаранции за краен успех. Впрочем, основания за подобна аналогия предоставя и колебливият регламент на категорията *авторство* в контекста на текущия медиен пейзаж. Не е тайна, че там адресантът, физически винаги наличен, съвсем не винаги отстоява своята самоличност, като ту мимикрира в образа на *редакционен екип*, за да размие отговорността си в мътилката на колективната безотговорност, ту цинично демонстративно (в качеството си на откровен трол) залага на анонимността с цел да усвои традиционното масово предразположение към илюзорно надеждната надсубектна достоверност на слуховете (Ж.-Н. Капферер), ту пък дори краде чужда самоличност, за да се възползува от репутацията ѝ като гарант за достоверност.

Артистичната игрова спекула с категорията *авторство* е явление от същия информационен порядък, разбира се, с уговорката, че в проромантичските стилови обединения употребата на псевдоними е предприемана не толкова като прикритие на самоличността, колкото за да бъде тя дообозначена чрез преднамерено изпуснати улики, изгодно конструирани „естествена“ творческа репутация. Превърнато в стабилна норма, преназоваването чрез псевдоними е повод и за идентификационни заблуди. За подобен случай разказва, например, Р. Барт в „Литература в духа на Мину Друе“. Тъй като дебютиралата през 1955 г. поетеса тогава е само на 8 гдини, публичната мълга твърди, че стиховете в „Дървото, моят приятел“ са писани от приемната ѝ майка. И така, „за да докаже автентичното авторство на Мину Друе, нейният издател Рене Жуляр предприел *следствен експеримент*: разделил момиченцето от майката, затворил го в кабинета си, където то самостоятелно написало стихотворение”¹³. Употребата пък на „нова самоличност“ като акт на самозащита и досега стои като актуална хипотеза пред изследователите, предмет на чието внимание във връзка с тъй наречения „кръг на Бахтин“ е почти приказното „несъпротивление на материята и средата“ (Д. С. Лихачов) срещу контраидентификационното преливане едно в друго на имената на М. М. Бахтин, В. Н. Волошинов и П. Н. Медведев. Постмодерният информационен егалитаризъм обаче възкресява интереса към сензационната непроницаемост на авторската тайна, за да я превърне в интригуващ дестинктивен функтор на твореца и неговите прояви сред конкурентно наситения медиен контекст. Христоматийно известният вече пример с английския художник

¹³ Р. Барт. Мифологии, Москва, Академический проект, 2008, с. 341

Банкси (Banksy) убедително илюстрира ролята на тайната около самоличността на автора като печеливша PR-стратегия. Главоломното зрителско преследване на неговите концептуални графити из улиците на Бристол, Лос Анджелис или на Пето авеню край Сентръл парк носи и допълнително мотивиращ привкус на полицейско разследване. У нас също не липсват преднамерени PR-опити тайната да бъде употребявана в качеството ѝ на надежден дистинктивен белег в контекста на масов медиен нарцисизъм. Робен пример за печеливше обособяване на автора чрез (почти) непрозрачна тайна около самоличността му би могъл да бъде фотографът с артистично име BlueHello¹⁴.

Познавателният парадоксализъм на информационното общество ще привлече вниманието на Ж. Бодриар, за да формулира представата си за него като за „свят с все повече и повече информация и все по-малко и по-малко смисъл” („Симулакри и симулация”) или пък за свят, почти клинично „слисан от [наивен – П.Ш.] комуникационен екстаз” („Екстаз и комуникация”). В активно дезинформираща или дезинформирана среда „от бога даденото име” (например, д-р Зорге) носи като че ли предимно онова не твърде приложимо божествено познание, към което простосмъртните са в известна степен разбираемо равнодушни. Платоновото познавателно удовлетворение, скрито в пълното референциално съответствие между имената и назоваваните с тях обекти (който знае имената, знае и вещите), очевидно не може да изпълнява предвидената си роля на всеобща познавателна утеха във всеки комуникативен контекст. В този смисъл периодичните езиковедски пориви към Платоновото абсолютно референциално съответствие вероятно заслужават иронията, с която У. Еко ги назовава „катоптрическа носталгия”, т.е. наивна носталгия по огледалното отражение.

Независимо обаче от очевидната илюзорност и практическа неосъществимост на изкусителния Платонов блян, идентификационният феномен *катоптрическа носталгия* същевременно е и остър симптом на хуманистична дезориентация особено в дигиталната епоха, чиято медийна гордост фаворизира дискретния сигнал, неподлежащ на описание чрез непрекъснати функции на времето, значи - и на аналогова верификация чрез континуалното естество на безискусната натура. Ако представите за достоверност на образа са укрепени под формата на споделено убеждение - функция от исторически изменчивите чувствени условия (М. Фуко), би следвало, че медийните оптики, обосновавали успеха на периодизиращи историята светогледни поврати, са може би един от виновниците за тях. Прозираща зад думата „режими”, било то в понятието на Ж. Рансиер *режими на възприятие* или пък в понятието на М. Фуко *режими на видимост*, конотацията за волево въздействие върху медийните видимости, т.е. върху онова, което човек, гледайки (*през, через, trough*), вижда, очевидно назовава властовия интерес към каузалната връзка между *видяното* посредством околото като „най-слънцеобразен” орган¹⁵ и *вярата* като най-манипулируема предпоставка на мнението.

Неизбежната биоетична властова агресия спрямо неприкосновения по условие личен свят на чувствено проверима достоверност ни заставя да се съсредоточим върху медийните оптики, разбираани като подлежащи на контрол способности за репрезентация на света. Сред тях фотографията, ангажираща „най-слънцеобразния” (Платон) ни сензор, дължи своя верификационен приоритет спрямо видяното тъкмо на произвежданото от

¹⁴ Вж.: А. Анева. В обектива на BlueHello (интервю), В: Фотомания, бр. 20 от дек. 2013, с. 30-36

¹⁵ Платон. Държавата, 6:508b

нея впечатление за *графичен садизъм* (В. Бенямин). По силата на това споделено впечатление именно *фотореализъм* е понятието, с което обозначаваме абсолютната по своя реализъм репрезентация. В този смисъл фотографията, произвеждана и възприемана чрез зрението, е сред всички медии може би най-реактивен индикатор на представите за достоверност. Разбира се, агресивната дигитализация на фотографията¹⁶ допълнително усложнява нейния еталонен профил на реалистично презентираща медия. Схващана в своето неотдавнашно аналогово минало като „външен аналог на най-примитивната подсистема на паметта – иконичната памет”¹⁷, тя в съвременното си дигитално преображение изцяло е постигнала технологичен контрол върху „времените ограничения при задържането на образа”¹⁸. Надеждното управление на този параметър „модифицира процеса на извличане [на информацията – П. Ш.], който се превръща от активно припомняне в *узнаване*”¹⁹. Ако към тази фундаментална промяна, изискваща неизбежна психическа адаптация, прибавим и утвърдените в практиката на виртуалното общуване „*нови перформативни ритуали* – например, заснемането на концерт на живо и незабавно изпращане на тези фотографии на приятел”²⁰, се проявява и комуникационното префункционализиране на фотокамерата в дигиталния ѝ клонинг. В пълно съзвучие с новата социална потребност „дигиталната камера да бъде използвана за комуникация *на живо*, вместо да съхранява *живота* в изображения, ...тя се превръща в инструмент за общуване и формиране на идентичност, отдалечавайки се от главните си (аналогови – П. Ш.) функции на мнемонически инструмент”²¹. В този смисъл, както никога през аналоговата история на фотографията, нейната дигитална модификация либерализира правото на изобразяема (*simulacra*) и въображаема (*imagines*) собственост, като се превръща в надежден технически агент на безкрайните роливи преображения на *persona*.

Това са отчасти предоставените от фотографията основания да формулираме понятието *полицейски реализъм* като единствено приемлив засега, според нас, еталон за достоверност. Останалите основания даде Ж. Рансиер в „10 тезиса за политиката”, където той дефинира същността на полицията като *разделение на осезаемото*, въздигнато в ролята на „закон, определящ формите на участие, обособявайки, на първо място, *режимите на възприятие*, в които тези форми се вписват”²². Посветена на полóжения в точни координати чувствено установим ред на обществото, полицията постига своята познавателна самотъждественост чрез принципа за „изключване на *онова, което не съществува*”, поместен „в центъра на държавната практика”²³. В този смисъл аналогия на полицейския дискурс може да бъде прословутата „нулева степен на

¹⁶ В статия на Г. Н. Козяр и В. В. Нуркова, например, са публикувани социологически данни, аргументиращи настоящата пазарна доминация на дигиталните камери спрямо аналоговите. Според цитирани там сведения на РМА, през 2012 г. пазарният дял на лентовите камери представлява вече само около 8% от съхранения общ обем на продажбите. Вж.: Г. Н. Козяр, В. В. Нуркова. Какие воспоминания мы выбираем? Как цифровой фотоаппарат изменяет нашу память?, В: Лабиринт. Журнал социально-гуманитарных исследований, №4, 2012.

¹⁷ Пак там.

¹⁸ Пак там.

¹⁹ Пак там.

²⁰ J. van Dijck. Digital photography: communication, identity, memory, In: Visual Communication, 2008, №7, p. 58

²¹ Пак там.

²² Ж. Рансиер. На краю политического, Москва, „Праксис”, 2006, с. 208

²³ Ж. Рансиер, цит. съч., с. 209

писмото”, съсредоточено върху отсъствието на каквато и да е усложняваща разбирането речева модалност. Още в началото на 40-те в рецензия за „Чуженецът” на Камю, около чийто роман впоследствие Барт предстои да изгради своята концепция за нулевата степен на писмото, Ж. П. Сартр, например, е поразен от непознатия дотогава стремеж на романовата реч към обективизиране. За да я илюстрира, Сартр строи хипотетичен екзамплум, според който романист от XIX век би написал „над реката минаваше мост”, докато г-н Камю, твърди Сартр, трудно би допуснал подобен антропоморфизъм и със сигурност би написал „над реката имаше мост”. Ако според полицейския институционален режим на видимост съществуващо е единствено чувствено установимото налично, дали всъщност полицейското око не е онази медийна призма, през която може да бъде установен автентичният дефинитивен обхват на реализма? Даваме в работен порядък положителен отговор на този въпрос, като оставяме известни резерви у себе си спрямо спекулативния ресурс, „арестуван” в тази институционална лаборатория на крайния Протагоров сенсуализъм.

В своите исторически фиксирани употреби и за полицейски, и за политически цели извънредната чувствителност на фотоемулсията садистично видимо „проявява” (development) етимологическата близост между понятията *полиция* и *политика*, които, макар и противопоставени у Ж. Рансиер, модифицират общия корен „πόλις”. Разумното управление на класическия (Аристотелев) денотат на корена се простира върху широк познавателен периметър – от разпознаването на неща и хора, през търсенето-разпознаване на истината за тях и техните отношения, до търсенето-разпознаване на човека (esse homo) в най-общия и очевидно практически непостижим хуманистичен смисъл, прозиращ иззад образа на Диоген, който именно през деня, на слънчева светлина, т.е. в режим на оптимална видимост, търси човека с фенер. Дали легендата оправдава скритите в самата дума *фенер* (φάνηρος) паронимични предпоставки тя бъде обвързвана с *Фенарета* - майка и на Сократ, и на самата Сократова майевтика? И дали всъщност, неусетно за самите нас, поразени от тази изкусителна, но трудно доказуема етимологична близост, не сме в състояние на постоянен пиетет пред слънцеобразната съблазън на катоптричката носталгия?

REFERENCES:

1. **Aristotel, 1993:** Poetica, Sofia, Sofi-R, 1993
2. **Aneva, A., 2013:** V obectiva na BlueHello (interviu), // Fotomania, br. 20/ XII. 2013, s. 30-36
3. **Bart, R., 2008:** Mifologii, Moskva, Akademicheskii proekt, 2008, s. 341
4. **Kozyar, G., Nurkova, V., 2012:** Kakie vospaminania mui vuibiraem? Kak cifrovoi fotoapararat izmeniaet nashu pamiat? // Labirint. Jurnal socialno-gumanitarnih isledovani, Moskva, №4, 2012.
5. **Levin, K., 2000:** Teoria polya v socialnih naukah, Sankt-Peterburg, Sensor, 2000
6. **Platon, 2007:** Sochinenia v 4 tomah, t.3, ch.1, Sankt-Peterburg, Izd. Obishko, 2007.
7. **Rancier, J., 2006:** Na krayu politicheskava, Moskva, Praxis, 2006, s. 208
8. **J. van Dijck, 2008:** Digital photography: communication, identity, memory, In: Visual Communication, 2008, №7, p. 58
9. **Groebner, V., 2004:** Der Schein der Person. Steckbrief, Ausweis und Kontrolle im Europa des Mittelalters, München: C. H. Beck, 2004, s. 182
10. **Mauss, M., 1938:** Une catégorie de l, esprit humain: la notion de personne celle de „moi”, In: Journal of the Royal Anthropological Institute, vol. LXVIII, Londres, 1938.

11. **Mauss, M., 2011:** Obshtestva. Obmen. Lichnost. Trudi po socialnoi antropologii, Moskva, Universitet Knijnii dom, 2011, s. 326-352

SOCIOBRAINS